

De største vandreoplevelser findes i Mariagerfjord

Vision

Mariagerfjord – en vandredestination i særklasse

Formål

Alle, der besøger, bor eller arbejder i Mariagerfjord skal opdage og opleve dens unikke, varierede og mangfoldige natur og blive beriget med områdets mange kulturskatte.

Vandring er den mest ærlige og åbne måde at opleve på, som mennesker har gjort det gennem årtusinder. Krydret med kvalitet i madkultur og komfort til natten – ude eller inde – skal de største vandreoplevelser findes i Mariagerfjord.

Mål

Målene med projektet er at:

1. Fem områder er opkvalificeret til at give unikke vandreoplevelser inden for 10 år, hvoraf det ene er udvalgt som indsatsområde for de første par år.
2. Samarbejdspartnere og aktører bidrager aktivt til at folk får en særlig vandretur
3. Kulturelle indslag tilføjer overraskelser til vandreruterne
4. Spise- og overnatningssteder tilbyder vandrepakker med stor kvalitet og variation
5. Solide og gode faciliteter er udviklet til vandring og naturoplevelser
6. Information og markedsføring er i særklasse, så Mariagerfjord-området bliver markedsført lokalt, nationalt og internationalt

På længere sigt er målene at:

7. Vandreoplevelserne har geografisk dækning i kommunen og bidrager til at realisere en vandrerute rundt om Mariager Fjord.
8. Mariagerfjord bliver kendt for sin natur, kultur og oplevelser med omtale mange steder og blandt vandrere.
9. Erhverv relateret til vandreoplevelser mærker en øget omsætning, spredning af aktiviteter over året og kunder fra lokalområder, Danmark og internationalt ved at deltage aktivt i udvikling af vandredestinationen.
10. Mariagerfjord tiltrækker bosætning på baggrund af natur, kultur og oplevelser.
11. Vandredestinationen bliver styrket gennem samarbejde med nabokommuner, Naturstyrelsen og andre vandreaktører.

Målgruppe

Målgruppen er både erfarne vandrere og natur-uvante vandrere samt lokale, der vil gå en tur. Et særligt fokus er på at tiltrække erfarne vandrere, som søger de allerbedste vandreruter og at få mange flere natur-uvante personer til at vælge vandring i Mariagerfjord-området, fordi det har appel.

De erfarne vandrere er med til at sætte fokus på de bedste vandreoplevelser lige som elitepersoner inden for andre områder tiltrækker flere almindelige udøvere.

De natur-uvante er en stor målgruppe med store potentialer, hvis vi formår at vække deres interesse i at komme på vandring i naturen. Det kræver overskuelige ruter, god service med nærhed til det kendte i bylivet og sjove oplevelser undervejs, der kan inspirere til mere.

De initiativer, der får de erfarne og de natur-uvante til at vise interesse for vandring i Mariagerfjord, vil samtidigt komme lokalbefolkningen til gode, når de ønsker at gå en tur.

Baggrund

Mariagerfjord Kommune har siden 2007 arbejdet med at etablere vandre- og cykelruter, faciliteter og formidling til at gøre naturområder mere tilgængelige. Der er både lange vandreforløb på over 10 km og mindre rundture på 1-5 km.

I 2015 gennemførte kommunen et løft af egne og lokalområdets vandreruter gennem et stinetværksprojekt. I forbindelse med stinetværksprojektet blev der udviklet en oversigtsfolder med ca. 40 ruter, som siden er opdateret og genoptrykt. Der er opsat over 50 informationstavler og etableret mange markerede vandreruter med tilhørende faciliteter som bænke, multitoiletter, bålhytter og sheltere.

Mariagerfjord Kommune har igennem mange år samarbejdet med andre kommuner, Naturstyrelsen og Turistorganisationer om naturture, Kastbjerg Ådal, Rold Skov, Hærvejen, Nordsøstien mv.

Hjemmesiden www.mariagerfjordguiden.dk er Mariagerfjord Kommunes primære formidlingsplatform for ruter og naturformidling. Derfor skal denne udvikles som platform for vandredestinationen.

I 2016 blev Mariager Fjord Panoramarute som den første i Danmark certificeret som Premium Wanderweg af Deutsche WanderInstitut og med en proaktiv markedsføringsstrategi fra VisitMariagerfjord og løbende opmærksomhed på rutens optimering fra naturafdelingen, er ruten i dag besøgt af ca. 20.000-30.000 vandrere årligt. De lokale restauranter og overnatningssteder kan mærke, at Panoramaruten trækker vandreturister til.

Mariagerfjord Kommune er begunstiget med en usædvanlig rigdom i forskellige og unikke naturområder som naturafdelingen arbejder ihærdigt med fremme gennem naturpleje, fokus på biodiversitet og Natura 2000-områder. Det giver mulighed for, at vandrere kan få store naturoplevelser, når der samtidig er adgang til naturen.

Området omkring Mariager Fjord har været beboet af mennesker i årtusinder og der er utallige spor, som fortæller en stor del af Danmarkshistorien. De sandede og kalkrige jorde har mange steder betydet, at der mange steder er bevaret spor, der fortæller hele historien om lokalsamfund fra tidligere tider.

I nutiden har Mariagerfjord et rigt kulturliv med musik, teater, litteratur og kulturelle events som Træskibstræf, Lysregatta, Fjordens Dag og meget mere. Mange af de kulturelle aktiviteter knytter sig til naturen og kan kobles med vandring.

De mange gode erfaringer med vandreruter, naturområder og kulturhistorie og kulturliv giver unikke potentialer for at koble disse til vandring og derved give unikke vandreoplevelser.

Aktiviteter

Aktiviteter i 'Mariagerfjord – en vandredestination i særklasse' er skitseret i punkt 1-4:

1 Fem unikke vandreoplevelser

Vi udvælger fem forskellige naturområder med potentiale for udvikling til unikke vandreoplevelser.

De fem områder knytter sig til større byer og østkysten, så vandreoplevelser i naturen kan kombineres med kultur, overnatning og spisesteder.

1. Fjorddalene ved Hobro – MF Panoramarute, Fyrkat-vikingevandring og Hobro Østerskov
2. Kulturhistorien og ådale ved Mariager – Hohøj – Alstrup Krat til Mariager Fjord og Vesterskoven og kobling til Kastbjerg Ådal via Mosely.
3. Skoven og mosen ved Arden – Rold Skov og Vejrholt Mose
4. Yderfjordens landskab ved Hadsund – Ajstrup Bugt og ruter langs Mariager Fjord til Havnø og i Linddalene
5. Kattegats kystnatur ved østkysten med Nordsøstien fra Als Odde til Lille Vildmose og kobling til fjordprojekter

De fem unikke vandreområder skal bidrage til, at der på sigt kan komme en attraktiv vandrerute rundt om Mariager Fjord.

Område 1 er delvist igangsat og forventes at kunne løftes gennem et hovedprojekt for Hærvejen fra 2021 og fremefter. I 2020 er Hærvejskommunerne i færd at gennemføre et forprojekt med støtte fra Nordeafonden. Hensigten er, at forprojektet skal munde ud i en ansøgning til et stort hovedprojekt for Hærvejen og oplevelser undervejs.

Område 2 foreslås som første indsatsområde for 'Mariagerfjord – en vandredestination i særklasse', hvor initiativer igangsættes først og derefter kan erfaringerne overføres til andre områder.

2 Kulturskatte og kultur og besøgssteder

For Mariagerfjord som vandredestinationen finder vi de kulturskatte, der kan knytte sig til de fem vandreoplevelser og binde dem sammen, fx vikinger, gravhøje, kalk og cement.

Vi kobler kulturelle oplevelser op til vandreoplevelserne, fx 'gå-en-bog' med lydbøger i naturen, læserum i naturen, musik i naturen.

Vi finder de lokale aktører, der vil bidrage til at gøre vandring til en særlig oplevelse, fx Bies Centret, Maritimt Center, Saltcenter, GASmuseet, borgerforeninger, kulturhuse mv.

3 Opstart med et indsatsområde ved Mariager

Forslag til første indsatsområde er at sætte fokus på område 2 om kulturhistorien og ådale ved Mariager. Det primære område er Hohøj og Alstrup Krat til Mariager Fjord og Vesterskoven. Der kan derfra laves en kobling til Kastbjerg Ådal via Mosely.

Begrundelse for valg af indsatsområde:

Der er flere grunde til, at dette kan være et oplagt indsatsområde:

- Mariager er en by, som mange besøger, lokale og turister, på grund af sin beliggenhed ved fjorden med havn og fjordnær campingplads og motel, saltcenter, klosterkirke, veteranjernbane, historisk midtby, ruteskibet Svanen, restauranter og beværtninger mv. For byens størrelse er der ret mange butikker. Mariager har i forvejen tradition for at stå sammen om fx middelaldertema, så der er potentiale for at lave særlige muligheder for vandrere og koble oplevelser sammen med natur og vandring.
- Området omkring Hohøj er en kulturhistoriske perle af national betydning og har således potentiale til at blive et fyrtårn inden for formidling og oplevelser af både kultur og natur. De besøgende i området kan opleve fortidsminder fra en periode, der strækker sig mere end 3000 år tilbage, og de gamle skove, ådalen og fjordlandskabet rummer en varieret og rig natur.
- Området ved Hohøj er allerede i dag formidlet og gjort tilgængeligt gennem en mindre indendørs udstilling samt en markeret rute i landskabet med en række formidlingstavler.
- Der har tidligere været arbejdet med formidlingskoncept og udviklingsscenarier for Hohøj og Alstrup Krat, hvor en række foreninger, skolen og interessenter var inddraget i projektet. Fx har skoleklasser arbejdet med at gøre historien i udstilling og ved Hohøj spændende for børn og familier, hvor der ved et offentligt arrangement blev præsenteret mange sjove og brugbare ideer. Der blev med hjælp fra en arkæolog udarbejdet et nyt formidlingskoncept for Hohøj og Alstrup Krat med en fortælling, der kan gå frem og tilbage i tid og sted. Formidlingsskiltene i Alstrup Krat er allerede udarbejdet efter det nye koncept.
- En nyere fredning giver gode muligheder for at etablere vandreruter til Mariager Fjord, hvorved området bliver forbundet ligesom i fortiden. Der er potentiale for at etablere ruter, der omfatter Vesterskoven og Munkholmskoven, hvorved de mange kulturspor bliver forbundet. Der er potentiale for en certificeret vandrerute fra Hohøj til Mariager og Vesterskoven.
- Mariager er Cittaslow-certificeret, hvor vandretemaet vil passe godt ind i konceptet for Cittaslow. Cittaslow-gruppen har flere gange udtrykt ønske om at etablere ruter i Mariager og omegn og repræsentanter deltog i projektet om ny formidling ved Hohøj.
- Der er nedsat et §17 stk. 4 udvalg om udvikling af Mariager. Fokus på Mariager vil derfor passe godt overens med, at udvalget kommer med anbefalinger, så der hurtigt kan ske noget. Formodningen er, at vandreruter vil blive bragt på banen, da der pt. ikke er nogle offentlige markerede ruter i Mariager – bortset fra ruten i Alstrup Krat. Vandrestationen skal hænge sammen med byens kulturliv, besøgssteder, handelsliv og andre relaterede erhverv og kan derved bidrage til udviklingen af byen.

- Mariager har mange foreninger, der tidligere har givet udtryk for, at de gerne vil bidrage til at unikke vandreoplevelser. Det gælder fx Mariager-fortællerne, Birgittaforeningen med pilgrimsvandring, Cittaslow, Saltcentret mv.
- Omkring Mariager er der mange muligheder for længere vandring til det kulturhistoriske Dania med kridtgrav og til Kastbjerg Ådal, hvor der er markveje til via friluftstedet Mosely.

Ideer til initiativer i pilotområdet er:

1. Vandreruter som rundture i forskellig længde fra 10 km – 100 km og tilknyttet som sløjfer på Mariager Fjord Ruten. Vandreruten fra Hohøj til Mariager – Vesterskoven og retur søges certificeret efter Premium Wanderweg. Vandreruten, der forbinder til Dania og Kastbjerg Ådal er en længere vandrerute til flerdagsvandring, evt. til Katbjerg Odde.
2. Indretning af start- og pausesteder og attraktive primitive overnatningssteder til vandring.
3. Kort og foldere samt digital formidling. Indretning og ny formidling i udstillingshus ved Hohøj og info-stationer på udvalgte steder.
4. Overnatning og ophold i naturen med mulighed for at etablere unikke steder og sætte fokus på biodiversitet og naturkvalitet som trækraft.
5. Vandrepakker og tilbud til vandrere fra overnatningssteder, spisesteder, butikker og andre aktører, fx vandremenuer, bagagetransport, vandrestyr, overnatning tilegnet vandreres behov, lokale råvarer og produkter mv.
6. Kulturelle oplevelser og initiativer, der kan berige en vandreoplevelse – fx kano- og kajakttilbud, fiskeri, 'gå-en-bog' fra biblioteket, saltsyderi, sejlads, veteranog, cykling, snorkling, wellness, motionscenter, lokale fødevarer som 'Made in Himmerland'-konceptet, vinsmagning, pilgrimsture, guidet vandring og naturtur mv.
7. Historier om natur og kulturhistorie, der knytter sig til vandreoplevelserne – fx Kong Ho og hans gyldne sabel, bronzealderliv, Birgittaklosteret, vikingernes spor, bøgeskov, rigkær, kalkoverdrev med orkideer osv.
8. Kobling til det lokale foreningsliv med outdoornetværk, lystfiskerpladser, pilgrimsvandring, 100 km idrætsmarch, sommerfuglepladser, kunstruter, lokale værter, faciliteter og ruter i landsbyer mv.

4 Smidigt samarbejde

Projekter og indsatser er forankret i fagområderne Natur og Miljø og Kultur og Fritid. Netværket er tovholder for indsatser og sikrer fremdrift, koordinering og politisk engagement. Fagområderne bidrager med de ressourcer, medarbejdere og fagområder, der relaterer sig til Netværket arbejde. I Natur og miljø gælder det fx naturinformation, ruter, naturpleje, biodiversitet, tværgående samarbejder. I Kultur og Fritid gælder det fx kulturelle tiltag, foreninger, idræt- og fritidsopgaver og kulturinstitutioner.

Derudover vil relevante fagenheder og eksterne organisationer blive inddraget som samarbejdspartnere efter behov, fx VisitHimmerland, Nordjyllands Historiske Museum, Park og Trafik, Sundhed, og Kommunikation. Andre relevante aktører er borgerforeninger i landsbyer, hvor der ofte er opholdssteder, friluftforeninger med tilbud om

udendørsaktiviteter, frivillige guider, stivogtere mv. og kulturinstitutioner, turismeerhverv og besøgssteder.

Opgaver, der er afgrænsede og veldefineret i omfang, indhold og tidsbegrænset kan udbydes til eksterne aktører, men altid med ophæng i Netværket.

Til indsatser, som ligger udover, hvad kommunen selv kan klare, fx arkæologi og historie, geologi og til afgrænsede opgaver, hvor der er brug for proces- og projektstyring kan der tilkøbes eksterne konsulenthjælp.

Organisering

Mariagerfjord – en vandredestination i særklasse er forankret i Netværk for oplevelser af natur, kultur og turisme. Netværket består af repræsentanter fra fagområderne Kultur og Fritid og Natur og Miljø i Mariagerfjord kommune og det organiseres med en styregruppe og en arbejdsgruppe, hvorfra der løbende kan sættes ad hoc arbejdsgrupper i spil.

Netværkets styregruppe konstituerer sig med valg af formand og næstformand, som på skift er fagchefen for Natur og Miljø og fagchefen for Kultur og Fritid. Netværket har udvalgt en sekretær og aktivitetsansvarlige medarbejderne i en arbejdsgruppe. VisitHimmerland og Naturstyrelsen Himmerland deltager i styregruppen og arbejdsgruppen og andre fagområder og aktører kan deltage efter behov.

Samarbejdspartnere og berørte aktører

Samarbejdspartnere og berørte aktører er blandt andet:

- VisitHimmerland er en nødvendig samarbejdspartner til dialog med turistrelaterede erhverv om pakkeløsninger og markedsføring til turister fra ind- og udland.
- Naturstyrelsen Himmerland har mange års erfaringer med vandreruter, brugere og formidling og ejer en række arealer i Mariagerfjord-området og resten af Himmerland, så de kan bidrage med både viden, netværk og initiativer på egne arealer.
- Lokalbefolkningen som de bedste ambassadører, der findes.
- Lodsejere i de fem vandreområder med potentialer til at mobilisere private partnerskaber og samarbejder.
- Lokale foreninger og lokalområder engageres
- Spise-, overnatnings-, indkøbs- og besøgssteder
- Kulturinstitutioner

Ressourcer tilgængelige

Følgende ressourcer er tilgængelige for formidling af Mariagerfjord som vandredestination:

- Naturinfo-gruppen i Teknik og miljø
- Kultur- og fritidsmedarbejdere i Kultur og Fritid
- VisitHimmerland står for markedsføring over for turister
- Naturstyrelsen Himmerland med initiativer på egne arealer

Værktøjer til rådighed er Mariagerfjordguiden.dk, Visithimmerland.dk, Stiguide Himmerland.

Tidsplan og milepæle

Tidsplanen for alle indsatser rækker ud over en længere årrække, som minimum frem mod 2030 (se skema herunder). Tidsplanen for opstartsåret gælder opstart af Netværket, organisering (blå), valg af indsatsområder (grønne og grå) og igangsætning af pilotprojektet med milepæle for gennemførelse (punkt 2).

Tidsplan for fyrtårnsprojekter under Netværk for oplevelser i natur, kultur og turisme i MFK												
Årstal	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
1 Fjorddalene ved Hobro (Hærvejsprojekt)												
2 Kulturhistorien og ådale ved Mariager (første indsats)												
3 Skoven og mosen ved Arden												
4 Yderfjordens landskab ved Hadsund												
5 Kattegats kystnatur fra Lille Vildmose til Als Odde												
Netværket - etablering og koordinering												
Rundt om Mariager Fjord (Vision)												
Antal fyrtårne i gang	1	1	2	2	2	2	2	1	1	2	2	1

Punkterne 3-5 er angivet med grå farve for at vise, at der er behov for at arbejde med et indsatsområde af gangen over en længere årrække. De er nævnt i tilfældig rækkefølge, så hvilken indsats, der vil blive gennemført efter punkterne 1 og 2, er endnu ikke prioriteret.

Finansiering og budget for indsats omkring Mariager

Finansiering

Tilskudsgiver til indsats omkring Mariager	Ansøgt beløb (kr.)
MFK Konto til Netværk for oplevelser	300.000
MFK Konti til stier i det åbne land og naturinfo	200.000
Midler fra EU's 200 mio. kr. pulje	228.367
Lokal fond	400.000
Her bor vi-puljen	400.000
Tips- og lottomidler	100.000
Samarbejdspartnere – turisme, museer mv. (buffer)	26.633
Samlet finansiering	1.655.000

Budget

Et oplæg til budget for indsats omkring Mariager er angivet herunder. Det bearbejdes og tilrettes i Netværket.

Budgetoplæg til indsats omkring Mariager	Udgift (kr.)
Anlægsarbejde	530.000
<i>Stier, spang, rutemarkeringer, markeringspæle, piktogrammer</i>	
<i>Borde/bænke, muldtoiletter, shelters, grill og madpakkehuse</i>	
<i>Andre fysiske elementer knyttet til vandreoplevelser</i>	
Andre leverandørydelser	330.000
<i>Grafik, skilte, visualiseringer, udstillinger (herunder ny ved Hohøj), oversættelser, certificeringer</i>	
<i>Oversættelser, tekster og illustrationer, fotografi, tegninger historiske elementer</i>	
<i>Materialer, inventar, udstyr og maskiner (Infotrekant, højskilte, øvrige skilte til formidling)</i>	
Rejser og transport	25.000
<i>besigtigelser, inspirationsture mv.</i>	
PR, presse, events og arrangementer, markedsføring	150.000
Andet	30.000
<i>Forplejning, mødelokaler, revision mv.</i>	
Konsulenter og ekstern rådgivning	300.000
<i>Til fag som arkæologi, historie, geologi, styring af projekt</i>	
Pakkeløsninger, foreninger og service	150.000
<i>Tilbud og service fra handel og erhverv, guidekorps, koordinering af frivillige, foreningstiltag mv.</i>	
Moms af private tilskudsmidler	140.000
Samlet bud for indsats omkring Mariager	1.655.000
Plan for afledt drift af indsatser	Beregnes ud fra omfang

Tidsplan for det første år med indsatsområde ved Mariager

Maj 2020	Opstart og organisering, pilotområde til igangsætning
August 2020	De fem steder udvalgt og initiativer i pilotområde
December 2020	Statusevaluering af fremdrift
Januar 2021	Udarbejdelse af statusdokument og handleplan for år 2
Marts 2020	Sagsfremstilling til de to politiske udvalg om opnåede mål samt videre handleplan
April 2021 og frem	Opstart på markedsføring af nye oplevelser Videreudvikle pilotprojekt (punkt2) og Hærvejsprojekt (punkt 1)

Mål for det første år med indsatsområde ved Mariager

I det første år af vandredestinationen er de overordnede mål følgende:

- Opstart af Netværk for oplevelser af natur, kultur og turisme
- Opstart på vision om Mariagerfjord – en vandredestination i særklasse.
- Opfylde delmål i indsatsområde ved Mariager om unikke vandreoplevelser med Kulturhistorien og ådale ved Mariager, der tiltrækker besøgende fra nær og fjern og giver omsætning i turistrelaterede erhverv og handel.

Specifikt er der følgende mål i det første år:

1. Udvikle et stærkt Netværk, der har den rette organisering og ressourcer til at løfte visionen for Mariagerfjord – en vandredestination i særklasse.
2. Udarbejde en handleplan for år 1.
3. Kortlægge en række kortere og længere vandreruter og realisere 1-2 vandreruter efter, hvad der kan lade sig gøre i dialog med lodsejere:
 - A. 3 km vandrerute, der forbinder Hohøj og Alstrup Krat med Mariager og fjorden.
 - B. 10 km vandrerute, der forbinder Hohøj ruten med Mariager Vesterskov og Munkholm med potentiale for certificering som Premium Wanderweg.
 - C. 15 km rundrute, der forbinder Mariager med Dania
 - D. 30 km vandrerute, der forbinder Mariager med Kastbjerg Ådal
 - E. 50 km vandrerute langs Mariagerfjord og retur via Assens skovene og Kastbjerg Ådal
4. Skaffe finansiering til at realisere indsatsområdet ved Mariager
5. Sikre projektstyring og de rette faglige kompetencer til at løfte pilotprojektet
6. Samle et korps af frivillige og foreninger, der vil bidrage til vandreoplevelser ved Mariager
7. Kortlægge kulturelle elementer, der kan give ekstra oplevelser for vandrere
8. Kortlægge naturoplevelser på ruterne, der kan formidles
9. Kortlægge kulturhistoriske seværdigheder, der kan kobles på ruterne
10. Skabe overblik over eksisterende faciliteter og behov for opkvalificering samt behov for nye og særlige faciliteter til ophold, overnatning, udsigter mv.

11. Identificere synergier i forhold til vedtagne årlige projekter i fagområdet Teknik og Byg - med anlægsprojekter i afdelingen Trafik og Anlæg som stier, torve og belægning, med planlægning og udstykning med vandring for øje i afdelingen Plan og Byg samt med udearealer, kvalitetsbeskrivelser, styring af ændringer, og driftsplaner i afdelingen Park og Vej.
12. Samarbejde med turistaktører, der har eller ønsker at få relationer til vandring og finde frem til indsatser, de kan bidrage med i forhold til overnatning, madkultur, pakkeløsninger og service til vandrere.
13. Skaffe overblik over, hvad målgrupperne efterspørger som vandrere - både erfarne og natur-uvante vandrere samt lokale på vandring i hverdagen.
14. Dialog med vandreaktører i ind- og udland, der vil formidle vandreoplevelser i Mariagerfjord.
15. Hente inspiration fra andre succesfulde vandresteder i Danmark, Tyskland, Nordiske lande og evt. andre steder
16. Finde personer, der har interesse i at indgå i et guidekorps
17. Udarbejde kommunikations- og markedsføringsplaner
18. Udarbejde koncept og samle baggrundsinformationer til foldere, informationstavler samt udstillingselementer og realisere for 1-2 ruter.
19. Forberede kursus for vandreguides i natur- og kulturhistorier og oplevelser.
20. Skabe overblik over behov for drift og vedligehold af ruter, naturområder, formidling, markering, faciliteter, service, oplevelser og markedsføring af vandreoplevelser ved Mariager.
21. Udarbejde handleplan til at realisere vandreruter og vandredestination i særklasse ved Mariager i år 2 og 3.